

Mártírnap 2016

Emlékezés a temetőben és a zsinagógában, beszámolóink lapunk 3. oldalán.

Szerkesztői gondolatok

A Komáromi Zsidó Hitközség program évek óta szeptembertől a júniusi mártírnapig szervezzük. A nyár mégsem szól csak a pihenésről, az új időszak rendezvényeinek előkészítése ilyenkor kezdődik. A programok anyagi forrását biztosító pályázati anyagokon is dolgozunk, a befejezett pályázatok elszámolása folyamatban van. Idén az új iroda, könyvtár, kiállítóter és oktatóterem kialakítása ró feladatokat a hitközség apparátusára. Online oktatási programunk a MACHAR nyáron sem pihen. Ezekben a napokban külföldi vendégeket köszönhetünk, akik a világ számos pontjáról érkeznek családjuk múltját kutatni.

A KZsH 2016-17-es programjait akár Önök is alakíthatják. Ötleteiket, javaslatokat a kile@menhaz.sk címen várjuk. Ugyanígy kíváncsiak vagyunk nyári, zsidósághoz kapcsolódó élményeikre, melyeket szívesen megosztanánk a Hitközségi Híradó

hasábjain. Ha idehaza vagy külföldön koncerten, múzeumban vagy egy érdekes városnézésen jártak, beszámolóikat a fenti e-mail címre küldhetik el. A nyár hátralévő részére jó pihenést, kalandokat és élményeket kívánva, szeptemberi találkozásunkban bízva. ■

a Hitközségi Híradó szerkesztői

Nagyünnepek 2016 – ünnepeljen Ön is velünk!

Az 5777. zsinagógai év 2016. október 2-án, vasárnap este kezdődik, a zsidó újév napjai október 3-án és 4-én (hétfő, kedd) lesznek. Jom Kippur, az engesztelés napja október 11-én, kedden este kezdődik a Kol Nidrével. Az ünnep 12-én, szerdán naplementekor ér véget.

Kérjük, hogy ezeken a napokon tegyék magukat szabaddá, szeretnénk hagyományainkat folytatva az idén is együtt ünnepelni a komáromi zsinagógában. A részletes imarendet következő számainkban olvashatják! ■

Tisa BeAv

Tisa BeAv az első és a második jeruzsálemi szentély lerombolásának emléknapja, a zsidóság egyik legszomorúbb gyásznapja, 25 órás böjttel emlékezünk, mint Jom Kippurkor. Az ünnep idén augusztus 13-án, szombaton a Shabat kimenetele után kezdődik és 14-én, vasárnap naplementekor ér véget. Tisa BeAvot háromhetes szigorú gyászidőszak előzi meg Tammuz hónap 17-től. ■

Zsidó Kultúra Európai Napja

Őszi programjaink szeptember 4-én, vasárnap a Zsidó Kultúra Európai Napján kezdődnek. Hagyományaink szerint egész napos rendezvénnyel várjuk az érdeklődőket. Részleteket augusztusban megjelenő számunkban olvashatnak. ■

Folytatódott a Menház felújítása

Június közepére elkészült a Menház áprilisban elkezdett felújításának zöme. Teljesen megújult a hátsó rész padlózata, új álmennyezet épült, újravakolták a régi falakat. Elkészült a szigetelés és az elektromos vezeték is. Kicserélték az udvari ajtót és a belső nyílászárókat. Június második felétől már a szakipari munkáké a főszerep, a helyükre kerülnek a kapcsolók, lámpák, megépül a fűtési- és vízvezetékrendszer. Végül az új padlóburkolatokat helyezik el és a berendezés következik. Megújult közösségi tereinket a tervek szerint szeptemberben adjuk át. A beruházás a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége és az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Budapest) támogatásával valósulhat meg. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

✦ A HH-t, a KZSH-t és a Shalom klubot támogatták: Orna és Jossi Mondschein (Izrael), Georg Tomenendal (Bécs), Braunfeld család (Érsekújvár), MUDr. Müllerová Nelka (Taksony) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ A júliusi nyári szünet után augusztustól újra várjuk a Spitzer Béla Kiskönyvtár olvasóit.

✦ A Komáromi Zsidó Hitközség a Mártírnappal kapcsolódott be a Dunai Alap által idén először megrendezett Napforduló a Dunán című rendezvénysorozatba. A program lezárására június végén került sor Pozsonyban. Az ünnepi rendezvényen a KZSH-t Pasternák Antal megbízásából Weiss Hecht Mirjam és férje Jossi Weiss képviselték.

✦ Július elején izraeli barátaink Jossi és Orna Mondschein látogattak Komáromba, útjuk során felkeresték a Menházat is. Továbbra is szívesen látunk minden vendéget!

Nyertes pályázatok

A Szlovák Köztársaság Külügyminisztériuma támogatásban részesítette a Menház 120. születésnapja alkalmából készülő különleges programunkat. Köszönjük! ■

Támogatónk / náš sponzor:

NADÁCIA
EZRA

BETHLEN GÁBOR
Alap

Mártírnap Komáromban

Hagyományainkat követve idén június elején is megemlékeztünk az 1944-ben Komáromból és környékéről elhurcolt és a helyben megölt hittestvéreink tragédiájáról.

Az Aranyember utcájában található zsidó temető ravatalozójában Paszternák Tamás, a Komáromi Zsidó Hitközség koordinátora köszöntötte a megjelenteket, köztük Komárom városának vezetőit, önkormányzati képviselőket, Magyarország pozsonyi nagykövetségének képviselőjét, a történelmi egyházak, környékbeli hitközségek megje-

lent vezetőit, Pozba község polgármesterét és a falu képviselőit. Az emléknappra ezúttal is sokan hazatértek Európából, Ázsiából, Ausztráliából. Elsőként Pasternák Antal elnök szlovák és magyar nyelvű beszéde hangzott el (lapunkban teljes terjedelemben közöljük), majd Darvas István budapesti rabbi tanítása következett, melyet Vadász

Magda tolmácsolt szlovák nyelvre. A gyászima sorait Zucker Immanuel kántor recitálta.

Az emlékezés délben a Menház zsinagógájában folytatódott, a gyertyagyújtás mellett sor került helytörténeti pályázatunk kiértékelésére (részletes beszámolóinkat lapunk május-júniusi duplaszámában közöltük). Komáromból és a nagyvilágból érkezett vendégeink a Wallenstein Zoltán teremben még hosszasan beszélgettek múltról, jelenről és jövőről. ■

PA

„Ezt a hazát tehát elvesztettem”

Pasternák Antal, a KZSH elnökének beszéde az idei mártírnapon

„Ezt a hazát tehát elvesztettem”- írja a Dél-Komáromban született Zsolt Béla a Holokausztról szóló A kilenc koffer című könyvében. A hazát és benne szeretett városukat vesztették el ezek 72 évvel ezelőtt, 1944 nyarán, amikor deportálták őket Komáromból. 71. alkalommal jöttünk össze június elején azért, hogy rájuk emlékezzünk. A komáromi zsidó közösség tagjaiért szól a gyászima, azokért, akiknek alig maradt nyomuk a Duna mindkét partján. Az idei emlékezés fő motívumát az egyének, a sorsok adják.

Erről szól Beck Jenőné Váradi Erzsébet túlélő verse:

*„Egy tikkadt, forró júliusi napon viszontláttam régi otthonom.
Nem várt senki! Az udvar csupa gaz és dudva, mintha temetőbe léptem volna.*

*A ház, mint egy nagy koporsó, feküdt némán, hidegen,
és én álltam, mint egy idegen. Akkor éreztem, hogy bele van zárva,
egy emberi élet minden boldogsága, és nem vár többé senki sem.*

*Elmentek ők, mind kiket szerettem, elsodorta őket a vad vihar szele!
Utánuk csak a fájó emlék maradt, vigasznak, reménynek nincs helye.
Drága hamvaikat, óh öleld magadhoz, simogasd lágyan édes anyaföld.*

Örök fájdalomról meséljen a szellő, ha elsuhan Dachau és Auschwitz fölött.”

A soha nem látott nagyszüleink, dédszüleink, sokak féltestvérei és azok meg nem született gyermekei hiányoznak nekünk, a leszármazottaknak, hiányuk máig érződik a város kereskedelmi és kulturális életében.

Sokan, sok helyen mondják, elég az emlékezésből, elmondott már mindenki mindent. Ez nem így van, a mai napig kerülnek elő új információk, ismeretek, a szemtanúk pedig vérszesen fogynak.

Az egyik utolsó, általunk személyesen ismert komáromi deportáltra is emlékezünk ma, Deutsch Lajosné, Abramovics Éva néniére, aki a közeli Csépen nőtt fel, pár éve még itt volt velünk a mártírnapon. 89 évesen néhány héttel ezelőtt hunyt el Budapesten. Idős kora ellenére szinte élete végéig minden péntek este ott volt a Frankel Leó utcai zsi-

nagógában. Az ő történetét kevesen ismerik. A 70. évfordulón Számadó Emesének, a Dél-komáromi Klapka György Múzeum igazgatójának mesélt gyermekkoráról, a gettóról, a deportálásról, 80 éves nagymamája és 13 éves húga auschwitzi haláráról, édesapja elvesztéséről és arról, hogyan élték túl édesanyjával, hogyan tértek vissza Csépre. Arról, hogy már mások laktak a házukban és arról is, hogy a Holokauszt után a minisztériumi fősztályvezetőségig vitte, illetve ő alapította a Magyar Reklámszövetséget.

Ma, sajnos már nincs itt velünk, emléke legyen áldott! Remélem, hogy az ő élettörténete is eljut a helyi iskolákba, olvassák majd visszaemlékezését, nézegetik fényképeit, mert csak ez segíthet abban, hogy a diákok felnövekvő generációja tudja, mi történt itt hét évtizede, mit néztek végig a helyiek, mit tettek embertársaikkal és vagyonukkal.

Nemrég furcsa írás jelent meg az Új Szóban „Egy tanár is lehet szélsőséges” címmel, olyan komáromi és környékbeli pedagógusokról, akik nyíltan szélsőséges nézeteket vallanak, olykor tagadják a Holokausztot és mérhetetlenül Izrael ellenesek. Megdöbbenő, hogy ez ma is megtörténhet, következmények nélkül.

Szerencsére ellenpélda is akad. Íme egy mai pedagógus Barteczka Mária verse:

Keresem a semmiben a mindent a sötétben a fényt, a gondolatban az értelmet, a tettekben a célt.

*Üres termekben gyöngyöző falak könnyei áztatnak régmúlt arcokat.
Hosszan sorjázó néma családnevek, ma már csak emlékeket rejtenek.
Szögesdrót mögött kivégzett, meggyötört lelkű árnyemberek...*

*Méltóságukban sértett millió lélek, jövőtől megfosztott, meddő remények.
Bűnvád, rettegés birkózik bennem, torkomban szorít a fájdalommas félelem.
Agyamban felvillan a gázkamrák zaja ..., merev lábakkal is menekülnek tova.*

Mi vagyunk az utókor, s szegyenkezve állunk, ha nincs is közöttük testvérünk, barátunk.

Emberek voltak mind: férfi, nő, és gyermek.

Hajtsunk most fejet az emlékezetnek!

(Folytatás a következő oldalon)

(Folytatás az előző oldalról)

Valami azért változik, de van még mit tenni. Tizenöt éve Scheiner Péter filmjében arról beszéltünk, hogy a helyi média nem tartotta akkor fontosnak közzétenni a megemlékezést. Szerencsére ma ez már máshogy van, a város honlapján és újságjaiban, több helyi médiában is megjelent az emléknapi meghívója.

A harmadik alkalommal meghirdetett tanulmányi verseny pályázatunkra idén is több iskola diákjai neveztek be, az ő munkájukat a megemlékezés után értékeljük a zsinagógában. Köszönet nekik és tanáraiknak.

Amit más nem tesz meg, azt nekünk kell. Bár ma már szerencsére nem a Holokauszt határozza meg a komáromi zsidó élet mindennapjait, mégis van néhány adósságunk, amelyet ugyan mások helyett, de nekünk kell megoldanunk.

Hamarosan szeretnénk emléktáblát állítani a komáromi kórházban Lipscher Mórnak, az intézmény egykori igazgatójának. Annak az orvosnak, aki az első agyműtétet végezte Budapesten, mégis deportálták idősen, betegen in-

nen Komáromból. Szeretnénk, ha a kórház mai betegei is tudnák, ki gyógyított itt 100 éve. Egy orvos, akinek fontos volt zsidósága, sokat tett a városért, akinek életében szobra állt a kórházban, de 1944 nyarán nem akadt senki, aki megmentette volna az életét.

Két ember sorsa, Abramovics Éva és Lipscher Mór egy túlélő és egy áldozat, akiknek tudjuk a nevét, akikről legálább mi tudunk mesélni a komáromiaknak.

Sokan voltak olyanok, akiket nem deportáltak, hanem itt Komáromnál lőttek a Dunába. Vannak, akiknek ismert a neve, de sokaknak nem, történetük örökre elűszott a hullámokban. 72 év alatt nem akadt senki, aki nekik emléket állított volna egyik parton sem. Kezdeményezésünket pozitívan fogadta a város vezetése és a vízügyi felügyelet, ezért emlékmű épülhet az északi oldal Duna partján az áldozatoknak. Reméljük ez is segíti majd a szembenézést.

20 évvel ezelőtt itt a Mártírnapon osztottuk ki a Hitközségi Híradó első számát, nemsokára megjelenik a 240. 20 év alatt sokat meséltek a túlélők, a leszármazottak, de a legfontosabb, hogy elindult valami Komáromban. Újság, klub, programok, ünnepi imák, koncertek, kirándulások. Ez ma mind adott, csak jönni kell, részt venni, együtt örülni velünk ünnepeinken, élvezni a zsidó kultúra értékeit. Erre hívunk mindenkit!

Születésnapokon ezt kívánjuk egymásnak Bis 120! 120 évig, reméljük a Hitközségi Híradó is megéri ezt a kort. A város szimbolikus zsidó épülete a Menház októberben lesz 120 éves.

Ekkorra befejeződik az épület a megüresedett rész felújítása, bizonyítva azt, hogy a vészkorszak örült kitervelőinek és helyi segítőknek szándéka nem sikerült maradéktalanul. Ezért teszünk mindennap, reméljük ezt a tevékenységünket önök is támogatják! ■

Megemlékezés Nagymegyeren

A komáromi mártírnapi délutánján Aviharos időben került sor a nagymegyeri megemlékezésre, melyet ezúttal a Városi Művelődési Központban tartottak. Az eseményt Soóky Marián moderálta, köszöntötte Radnóti Zoltán rabbi urat, Mányi Szabó Ferenc kántor urat, a város képviselőit Lojko-

vič Sámuel polgármester vezetésével, a komáromi és a dunaszerdahelyi hitközség megjelent képviselőit.

A Bárdos Lajos Vegyeskar bevezetése után irodalmi műsor következett, majd Radnóti Zoltán rabbi, a MAZSI-HISZ rabbitestületének elnöke, a budapesti rabbiság igazgatója emléke-

zett. Mányi Szabó Ferenc kántor gyászimája után az emlékezés koszorúit és köveit helyezték el az egykori zsinagóga helyén felállított emléktáblánál. Köszönet a helyi Csemadoknak és az önkormányzatnak, mert példamutatóan évről évre megszervezik az emléknapi. ■

Komáromi tanulmányi kirándulás

Sörös Angéla tanárnő vezetésével Jókai-séta elnevezésű tanulmányi úton vettünk részt (III.G+ II.C) Komáromban június 9-én.

Először a zsidó Menházba látogattunk el, ahol egy kedves pár, a Paszternák házaspár mesélt a zsidó kultúráról, szabályokról, életről. Ezután a kis zsinagógába vonult át a diáksereg, ahol a vallásgyakorlásról tudtunk meg számtalan érdekes információt. Kö-

vetkező megállónk a zsidó temető volt, ahol a temetkezési szokásokról hallottunk érdekességeket. Napunk ezután a Jókai-sétával folytatódott. El-látogattunk Jókai Mór szülőházához, s minden olyan épülethez, mely szerepet játszott az író életében. A séta után a Klapka tér felé indultunk, ahol délben megvártuk a Klapka indulót fűjő katona előbukkanását a toronyból. A téren szabad programot kap-

tunk, így volt lehetőségünk arra, hogy önállóan fedezzük fel a városközpontot. A szabad program végeztével napunk a múzeum előtt zárult, ahol megtekinthettük az író emlékére állított szobrot. A kirándulás nagyon jól sikerült, felfedeztük Komárom városát, betekintést nyertünk a zsidó kultúrába, és Jókai Mór életét közelebbről is megismertük. ■

Kórosi Lilla, III.G

Zsidó nők nemzetközi konferenciája Kassán

Húsz éve működik Szlovákiában az Eszter zsidó nők egyesülete. Ebből az alkalomból először nemzetközi konferenciát Szlovákiában Együtt tegnap, ma, holnap címmel június 19-21-én Kassán, a Glória hotelben.

A résztvevők Szlovákián kívül Izraelből, Svájcban, Ausztriából, Magyarországról, Csehországból és Szerbiából érkeztek. A megnyitón Győri Márta, elnök köszöntője után üdvözölte a konferenciát a kormányhivatal, az oktatási minisztérium, a magyar konzulátus képviselője, Igor Rintel, a SZLOZSIHISZ elnöke és Richard Rasi, Kassa főpolgármestere. Ezt követően felléptek a Kassán élő nemzeti kisebbségek kultúrcsoportjai. Másnap előadások hangzottak

el a szervezet történetéről, a női szerepek változásáról, a házasság és válás témaköréből. Megismerkedtünk Kassa zsidó emlékeivel és történelmi nevezetességeivel. Fogadta a konferencia résztvevőit a főpolgármester. Levetítették az egyesület húsz évét bemutató filmet, majd megtekinthettük a Hernád Néptáncegyüttes és egy kassai klezmer zenekar koncertjét. A keddi napon a nemzetközi zsidó nőszervezet történetét ismerhettük meg, majd nagyon érdekes előadás következett a 2. világháborúban kiemelkedő tevékenységet folytató szlovákiai zsidó nőkről és az őket bemutató publikációkról. A Kelet-Szlovákiai Múzeum igazgatója, Pollák Róbert bemutatta a múzeumot, majd megtekinthettük

a Herendi porcelán kiállítást és a nevezetes Kassai Aranykincset. Ezután a múzeum udvarán hangulatos fogadáson vettünk részt. A konferencia zárására a Kassai Állami Színházban került sor. Verdi: Nabucco című operájának kezdete előtt Győri Márta a színpadról szlovákul és angolul értékelte a konferenciát megköszönte a részvételt és a színháznak, hogy lehetővé tette az előadás megtekintését.

A KZSH-t a rendezvényen Haas Judit, Ing. Weissóvá Alica és Paszternákné Kertész Zsuzsanna képviselték. Köszönjük a szervezőknek, hogy részt vehettünk ezen a tartalmas konferencián és a gazdag kísérőprogramokon. ■

PZS

Békétlen békegalambok

Szombat reggel van, budapesti otthonunkban próbálom összeszedni a gondolataimat az izraeli BÉKÉVEL kapcsolatban. Holnap lesz öt éve, hogy elindultam életem egyik talán legnagyobb kalandjára, a Szentföldön eltöltött huszonhét posztdoktori kutatóhónapra. Amióta hazatértem, nincs olyan nap, hogy ne gondolnék az egyetemi kampuszon átélt napsütötte, békés pillanatokra, az ashkeloni tengerparti hétvégék varázsára, a jeruzsálemi látogatások derűs mozzanataira. Számomra Izrael a béke szigete. Azaz csak idebent a fejemben, mert mikor már majdnem elhinném, bevillan egy-egy légiirányított, terror-támadás, friss katonasír „fényképe”.

Gyerekként olyan egyszerű volt el-

képzelnem a békét. Május elsejéhez közeledve apa mindig hozott nekünk békegalambos zászlókat és integetőket, amelyekkel a komáromi vagy ócsai felvonulásokra mentünk. Ott volt az a fehér festékkel nyomott vagy fehér kartonból kivágott madár, mely megnyugvást, biztonságot sugárzott. Amikor az ünnepnap forgatagában Paló bácsi, általános iskolánk pedellusa felengedte élő galambjait, hogy azok hazarepüljenek, minden gyereksem az égre szegeződött. Hosszan követtük ezeket a békésen repülő szárnyasokat.

Amikor a Közel-Kelet békéjéről hallok, mindig ezeket a fehér állatokat keresem az égbolton. Egyszer csak leszállnak majd Tel-Aviv, Ashdod vagy

Cfát utcáin, ellepik a parkokat, a bevásárlóutcákat, bekopogtatnak minden otthonba. Ott ülnek majd az üzletek bejáratánál posztoló biztonsági őrök, az ellenőrzőponton vigyázó katona fegyverének csövén, az Egged vagy a Dan autóbuszainak tetején.

Tavaly nyáron, egyhetes kirándulásunkról hazatérőben a Ben Gurionon elhatároztuk, jövőre, Yom Haatzmautkor visszatérünk a kék-fehérbe öltöztetett országba. A késes támadások híradásai végül eltérítettek bennünket ettől a szándéktól. Biztos jövőnk még, talán nem is olyan sokára. Sajnos, valószínű, hamarabb érünk majd el Izraelbe, mint ezek a békétlen fehér békegalambok. ■

PA

(a cikk szerkesztett változata megjelent az izraeli Új Kelet júniusi számában)

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

52. fejezet

Cyber-család és gyümölcszselé

(2011. december 10.)

Néha eljátszom a gondolattal, milyen lenne Internet nélkül poszt-dokoskodni Izraelben. Várni, hogy a nem létező postaládamba két-három hetente bedobjanak egy levelet, képslapot otthonról. Hosszú órákat tölteni levélírással, megpróbálni szépen, olvashatóan betűt vetni. Sorban állni a postán vagy bélyeget venni a sarki trafikban. Reggel nyomtatott újságot olvasni, s nagyítóval keresni bármi információt Szlovákiáról és Magyarországról a rövid hírek rovatban. Elszigetelve lenni a szarvasi, akadémiai történésektől, nem hallani Komáromról, a Duna alacsony vízállásáról.

Nehéz elképzelni a hétköznapi létet a BKV rendkívüli értesítései nélkül, arról, hogy éppen hol pótolják buszok a 4-es, 6-os villamost vagy a 3-as metró. Nem lehetne fél nyolcas híradót, Macskafogót nézni. A Facebook nélkül honnan tudnám ki jött össze kivel, ki szakított, kinek esett a kalapács a lábára, ki evett rántott húst az ismerősök, barátok közül másfél perce a világ távoli szegleteiben.

Különös találmány ez a Skype is. Csak rákattintasz, s élőben látsz Nagymamát, Anyát, Apát, Tomit. Látod mi-ben vannak, mi újjal díszítették a lakást, jártak-e fodrásznál. Amúgy meg órákig kereshetnék – heti egyszer – egy-egy telefonfülkét, hogy néhány másodpercre halljam a hangjukat.

Nem sokon múlt, talán 2-3 vagy 4 éven. Édes tanár úr még DOS-t, Norton Commandert, T602-es szövegszerkesztőt tanított a gimiben. Az ELTE TTK-án imát mondtunk, ha a 2. vagy 6. emeleti számítógépszobában végig kiprintelte a nyekergő tús nyomtató a fizkém labor jegyzőkönyvét; s Internetről még csak álmodoztunk.

Ha a családban nem futkosna mindenki laptoppal, ha a szüleim nem tartanának lépest a high-tech fejlődésével, akkor bizonyára egész más lenne itt Ramat Ganban.

Hogyan adnánk ki akkor a Hitköz-ségi Híradót, s milyen lenne Nanopaprika nélkül az élet? Hol vennék repjegyet, hol foglalnék transzfert a

légikikötőbe, s mennyit kéne ülni a könyvtárban tudományos cikkek után kutatva. S mi lenne a Posztdok Naplóval, ha csak egy füzetben porosodna?

Egyetlen baj mégis akad ezzel az egésszel. Sajnos nincs egy olyan szűrő, amely csak a jó híreket engedi át, s óhatatlanul zúdulnak a rosszak is az emberre. Most nem akarok politikára gondolni vagy az újból tragikus fordulatot vett dél-izraeli helyzetre, amelyről tegnap este 22:07-kor olyan baromságokat olvastam a Hirado.hu oldalon, hogy: "A Gázából átlőtt rakéták gyakorlatilag nem jelentenek veszélyt a helyi lakosságra, ami köszönhető annak is, hogy a zsidó állam déli részén bombabiztos óvóhelyrendszert építettek ki."

(2011. december 14.)

Állok a Haifára vezető négyes főút felett átívelő hídon. Hazafelé baktatok egy hosszú, eseménydús kutatónap után. Hirtelen azt veszem észre, a kezem a telefonomért nyúl, hogy képet készítek a mindkét irányban zsúfolásig telt forgalmi sávokról.

Az első hetekben, hónapokban mennyi felvételt kattintottam itt eljövet-menet. Szép lassan hozzászoktam a látványhoz, s egy idő után már fel sem tűnt "kik mennek az úton". Ugyanígy jártam számos do-loggal, amelyek egy-egy újabb posztal gazdagították a Posztdok Naplót, de ma már a hétköznapiak homályába merültek.

Tegnapelőtt még feltűnt mennyi macska van erre felé, ma már meg se hőkkenek rajta, hiszen előző nap is itt kószáltak a négy lábúak. Akad azonban még számos apró mozzanat, amelyről szeretnék írni a blogomban. Az egyik ilyen a gyümölcszselé.

Gélek: félszilárd halmazállapotú, alakállandó, rugalmas, difform rendszerek, melyek egy gélképző anyag és a szolvatáló közeg kölcsönhatásából keletkeznek. Jellemző a sok oldószer kevés szárazanyag.

Az izraeli gyümölcszselék (na jó tényleg csak nagyon ritkán, max. kéthavonta egyszer-egyszer engedek meg magamnak egyet-egyét a hizlaló doboz-kákból) íze eltér a hazai cégek által kínáltaktól. A nagy különbség abban

rejlik, hogy az itteniek önmagukban is fogyaszthatók, s nem kell alájuk egy finom sütemény, amely ízt adna nekik. Hát igen valószínű a magasabb cukortartalomnak köszönhető mindez, meg az egyéb adalékanyagoknak.

A zselé és az én kapcsolatom régi időkre nyúlik vissza. Nem, nem az anno csak Magyarországon kapható zselés szaloncukorra gondolok most. Annak idején Apa a tanyi Lengyárból gyakran hozott nekünk péntekenként "szilánkos" sütit. Már akkor is csak a barackos vagy epres átlátszó felső réteg hozott izgalomba. Lehet ezeknek az édességeknek köszönhető, hogy kolloidika szakterületen szereztem doktori fokozatom?

Aztán jött Szarvas, Ági néni feledhetetlen péntek esti eper-zselés banános sütiével, melyet a maceszgombóc-os leves és a paprikás sült-krumplival felszolgált hús után kaptunk desszertként. Mindig örömmel mentettem meg a csoportom tagjait attól a kín-szenvedéstől, hogy géles süti "tetőt" kelljen enniük. Hát igen, ha valaki nem tudja mi a finom... Az esti programokon felszolgált, kis poharakba porciózott rózsaszín-piros csodákról már említést se tennék. Egyszer a konyhában járva megtudtam, pontosan milyen porból is készül. Ettől kezdve nem volt olyan izraeli utam, amely végén ne lapult volna egy-két doboz zselé-por a bőröndömben.

Az egyetemem alatt sem volt hiány gélekben, igaz, ezeket már nem lehetett megenni. Emlékszem a Mé-réstechnika labor egyik foglalkozására, ahol gél-kockák deformációját kellett meghatározni. Szegény PhD-hallgató, aki a labort tartotta, ha a későbbiekben szóba került, mindig csak „ja, a takonykockás”-ként emlegettük.

Izraelbe érkezésem után szembe-sülnöm kellett a ténnyel, hogy főzési lehetőségeim erősen korlátozottak, így le kell mondanom a gyümölcszseléről. Azaz csak kellett volna, ha a szemfüles kereskedők nem hoznának forgalomba előre elkészített zselét. Az ananászos és barackos tetejére jut pár szem gyümölcs is. Rejtély, hogy a pirosba miért nem találtak megfelelő termést.

Zselére fel, jó étvágyat! ■

Folytatjuk

Feuerstein Azriel:**KELJFELJANCSI****15. fejezet 7. rész**

Mondtam Tibinek, hogy megyek vizet inni, mert az Műres gyomor kibírhatatlan, de nem engedett, mert azt mondta, hallotta, hogy a határos lágereken túl van egy katonai szemétdomb, ő próbál eljutni oda, talán talál valamit. Ők négyen el is indultak, de én hasmenést kaptam, hát otthagytak. Vagy félóra múlva lövéseket hallottam és mindjárt utána láttam Tibit, amint négykézláb igyekszik bemászni a drótkerítés alatt, de nem fér be, mert valami van a kabátja alatt. Láttam, hogy két marharépat hoz, siettem segíteni, de pechünkre egy pár ukrainai is meglátta, és szaladtak feléje. Szerencsére ezek is fél csontvázak voltak, csak egyet sikerült elrabolniuk, és miután kihúztam a késemet, a másikat otthagyták. Elbújtunk egy elhagyott sarokba, Tibi kettévágta a répat és nekem akarta adni a felét. Kevés dologra vagyok olyan büszke, mint arra, hogy azt mondtam neki, hogy egye meg egyedül, hiszen az életét tette kockára érte. Tibi megesküdött, hogy mielőtt a répakat felszedte, talált egy csomó főtt krumplihéjat, amit megevett. Hittem neki és megettük a répat együtt, szeletenként. Az utolsó darabot neki adtam, de vérzett a szívem. Csak ezután mesélte el nekem, hogy mik voltak azok a lövések, amiket hallottam. Kremer, a lágereparancsnok kijött az irodájából, látta őket a szemétdomb mellett és lelőtte a többi négyet. Miért csak négyet, kérdeztem. Tibi azt mondta, hogy ő és még egy, rögtön elkezdtek futni, amikor látták Kremert kijönni az irodájából a többiek még vártak egy pillanatig és ez felbosszantotta Kremert, kihívásnak vette. Szerintem sokkal valószínűbb, hogy kifogyott a golyó a revolveréből. Kérdeztem, hogy honnan tudja, hogy Kremer volt Tibi azt mondta, hogy emlékszik rá a múltkortól, amikor a káponk, Pintér engedélyt kért tőle, hogy a mi csoportunkat küldjék Hildesheimbe. Emlékszem, hogy ettük ezt a marharépat, az ízre és az élvezetre, a lelkiismeret-furdalásra, mert tulajdonképpen az egész Tibinek járt volna, és arra a szomorú tudatra, hogy még egy harapás és nincs több.

Másnap reggel, ez már április nyolcadikán vagy kilencedikén kellett, hogy legyen, a hadifoglyok befejezték a gödör ásását, egy kápo jött, összehívott egy pár embert és kérdezte, hogy ki hajlandó dolgozni egy levesért. Természetesen beleegyeztünk. Egy csukott barakkhoz vezetett minket és kinyitotta az ajtót. Most, kérem, hogy higgyetek nekem, tudom, hogy lehetetlennek hangzik, de így igaz. Nem akarok túl sok undorító részletbe bocsátkozni, de így volt. Szóval kinyitotta a barakk ajtaját, a szag nagyon kellemetlen volt, de nem sokkal különbözött a kinti illattól. A barakk közepe meztelen holttest halmokkal volt tele, a halmok között vagy két méter széles út volt. Minden halomban tíz csontváz feküdt alul vízszintes sorban és a következő sornak a lábai az alsó sor fejénél voltak, széltebenhosszában és így tovább, mint ahogy a tüzelőfát szokták felhalmozni a felhasábolás előtt. Minden ilyen halom másfél méter magas volt. Ennek a „raktározásnak” az oka az

volt, hogy az év eleji fagyokban még nem volt szokás a holttesteket egyszerűen fekvé hagyni, viszont ebben az időben az elhalálozás tömeges lett, a kis krematórium nem tudott evvel megbirkózni és a fagyos földben nehéz volt sírokat ásni. Úgy tervezték, hogy ha az idő felmelegszik, majd megoldják a problémát. Most viszont világos lett, hogy az angolok pár nap múlva itt lesznek és a gyengéd lelkű németeknek zsenáns volt ilyen emlékeket hagyni maguk után. Mielőtt részletekbe bocsátkoztok, és azt kérdezitek magatoktól, hogy létezik, hogy az egymáson fekvő testek hogy maradtak viszonylagos épségben, meg kell érteni, hogy ezek kiszáradt bőrű csontvázak voltak és az egyiptomi múmiákhoz voltak hasonlóak. De térjünk vissza a tárgyhoz. A mi feladatunk az volt, hogy a barakkot kiürítsük és a holttesteket a háromszáz méternyi távolságban lévő gödörbe szállítsuk, amelyet a hadifoglyok ástak.

Arról hogy, emberi módon, emelve vigyük őket, arról szó se volt, arra nem volt se erő, se idő. Valami kötelet kötöttünk a csontváz két végtagjához hogy könnyebb legyen vonszolni. Én a kötéllel a nadrágomat kötöttem meg és félig lerongyolt nadrágszíjamat kötöttem a csontvázunk kezére. Tibi kérdezte, mit csinálok, és elmagyaráztam neki, hogy a kötelet eldobnám, de a szíjat elteszem emléknék, mert én magam sem fogom ezt elhinni, hogy mivel foglalkoztam. Azt mondta, hogy teljesen meghülyültem, biztosan igaza is volt, de a szíj itt van velem a mai napig. Sorba álltunk a tetemeinkkel. A két „zsiráf” – így hívtuk azt a két magas fiút, akiknek még ezekben a napokban is emberformájuk volt – ment elöl, mindegyik egy-egy holttestet vonszolt. Mi többiek ketten húztunk egy csontvázat. Ez a kép mélyen az emlékezetembe vésődött, bár nem hittem, hogy van még emlékezetem ott, ahol az agyam volt valamikor: A borús, felhős ég, az élő csontvázak, akik a halott csontvázakat vonszolják egy lusta, szédelő csiga tempójában, amint időnként egy-egy vonszoló, vonszolt lesz, természetesen nem anélkül, hogy a rongyai lehúzzák. A német takarékos nép és nem temet el valamit, amit még használni lehet.

Elérkezett az ebédidő, már messziről láttuk az ételhordókat, két pár, mindegyik egy nagy kondért cipel. Gyorsan beálltam a sorba és tényleg az első között voltam. Félttem, hogy a szakács felülről fog osztani, de nem, jól belemerítette a kanalat a kondér aljára és a legjobb sűrűjéből kaptam. Tibi két kortyra kiitta a forró levest és szaladt, hogy még egyszer kapjon, kiabált rám, hogy miért nem sietek én is „repetára” és látta, hogy majdnem könnyezek: „Én nem eszek céklát” zokogtam. „Mi az, hogy nem eszel céklát?!” – meg akart fojtani – „te is megeszel minden szemetet, mint mindannyian!”

Természetesen igaza volt. Félig rothadt krumpli? Nincs semmi probléma. Krumplihéjak a szemétdombról? Csak legyen. Marharépak, ne kérdezzétek honnan? Ha áldást mondanék az ételre, lelkesen áldást mondanék rá, de mit tegyek, én céklát n e m e s z e k. Pont.

„Te tökkelütött, majd egy hete nem láttunk ételt, és ki tudja mikor lesz megint, te kényeskedsz itt Bergen-Belsenben? Már jobb lesz, ha még és felakasztod magad.” ■

Folytatjuk

Löwinger Manci szakácskönyvéből

Modern Hamupipőke

Hamupipőke a mi utcánkba lakott, minden reggel együtt mentünk iskolába. Mi reggel hétkor ébredtünk, lassan készülődtünk, reggelire kakaót ittunk vajjas kenyérral vagy kelt kaláccsal és a napi szendvics várt ránk az iskolatáska mellett. Frissen mosott és vasalt egyenruhába mentünk az iskolába, a legfőbb elfoglaltságunk a tanulás meg a délutáni játszás és összejövetel volt.

Hamupipőke, illetve Lea nagyon korán kelt fel, hogy segítsen otthon a nála fiatalabb három kistestvérét óvodába és iskolába küldeni, elkészíteni a reggelit, a szendvicseket és gondoskodni arról, hogy ő is valamit egyen, legtöbbször a testvérei maradékát kapta be gyorsan, felöltözött, nem mindig a legfrissebb és legtisztább ruhába és rohant a gyerekekkel az óvodába, amely szerencsére az iskola mellett volt, és az iskolába. Délután is az otthoni munkát végezte el és csak este ült le leckét készíteni.

Mi neveztük őt el Hamupipőkének, mert hozzá hasonlítva a mi életünk nem volt annyira nehéz. Mi is segítgettünk az otthoni munkában, néha bevásároltunk és az idősebbek már tudtak levest főzni, rántottát és salátákat készíteni. De Lea szülei egy szomszéd városban dolgoztak kora reggeltől késő estig, és neki muszáj volt magára vállalni a mindennapi feladatokat. Az elemi iskola befejezése után elköltöztek a városunkból és teljesen megszakadt a kapcsolat velük.

Egy közeli barátom lányának esküvőjén dupla ünnepséggel volt, nemcsak

az esküvő, amely különösen szép volt, hanem egy mini iskolai összejövetelre is sor került. Mivel a boldog mama meghívta egykori osztálytársait is. Régen nem találkoztunk, a gyerekkori emlékekről beszélgettünk. Yisráél, akit mi mindig Szruliknak hívtuk, elkezdett mesélni külföldi kirándulásáról. Egymásra néztünk, manapság ez nem újdonság és mindenki volt már mindenütt, de azért csöndbe figyeltünk a szavaira. Szrulik és felesége feliratkoztak egy társasutazásra Olaszországba. A kirándulás előtti csoporttalálkozáson egyik utas mindenkit felmergesített kérdéseivel. Pl.: miért reggel nyolckor indulnak és nem hétkor, ki tudja biztosítani, hogy a szállodai szobák tiszták és hányszor cserélnek törülközőket, a legfontosabb pont szerint, hogy mennyire tiszták és higiénikusak az éttermek, ahol enni fognak. Nem a kérdések zavarták Szrulikot, hanem az az érzés, hogy ő már valahol, valamikor találkozott az illetővel, a találkozás befejezése előtt már tudta, a kérdezősködő Hamupipőke. Hamarosan kiderült, hogy Hamupipőke és férje az ország egyik legna-

gyobb takarítási és biztonsági szolgálat vállalatának tulajdonosai, majdnem mindegyik városban található irodáik. A szolgáltatásaikat igénybe veszik magánszemélyek, irodák és üzemek.

Eszembe jutott egyik itteni népszerű közmondás: „Ha az élet citromot ad neked, csinálj belőlük limonádét”, illetve rossz helyzetet is ki lehet használni a saját előnyödre. Lea felnőtt korában kihasználta a gyerekkori tapasztalatait és sikeres üzletasszony lett.

A kertünkben egy szép citromfa bőven ad gyümölcsöt, a citromok hamarosan kezdenek sárgulni, beérni. Ilyenkor készíték limonádé variációkat, például hozzá adok nyári gyümölcsöket vékony szeletekre vágva, lehet kis gyömbért reszelni bele vagy mentalevelekkel tálalni. A család nyári kedvence a könnyű citrom torta.

Hozzávalók: 2 pohár liszt, ajánlatos tönkölyliszt, 3/4 pohár cukor, 2 egész tojás, 1 egész citrom héja reszelve, 1/2 pohár friss citromlé, 1/2 pohár olaj, 2 dl joghurt, 2 kávéskanál sütőpor, kis só.

Elkészítése: A száraz hozzávalókat összekeverjük, hozzáadjuk a nedves hozzávalókat. Olajozott és lisztezett english cake formában előre melegített 175 fokos sütőben 35-40 percig sütjük, tűpróbáig. A tálalás előtt porcukorral meghintjük. ■

Dr. Orna Mondschein

Camp Jichak, a zsidó családi tábor

A szarvasi tábor komplexum idején egyik első rendezvénye a Camp Jichak Családi Tábor volt. Az egykori legendás táborvezető, Jichak Roth emlékére őrző nyári program a kisgyerekes családok Mekkája. A keddtől vasárnapig tartó nyaralás során az életkori sajátosságoknak megfelelő programok várták a különböző korú gyerekeket és a szülőket. Helyet kapott a táborban a babáknak szóló Ringató és a hempergő szoba, a nagyobbakat a játszóház, a dühöngőben lévő kislabdás medence és ugrálóvár szórakoztatta. A főzés szerelmesei a Tündérműhelyben, míg a tudomány és a mágia kedvelői a Boszorkánykonyhában tanulhattak és alkothattak. Változatos sportprogramok, izraeli óra, zumba és egyéb speciális programok várták az érdeklődőket. Kihhasználva a nyári gyermektábor lehetősé-

geit nyitva állt a kalandpark, a mászófal, biciklitúrákat is szerveztek a környékre. A művészetek kedvelőit kerámia-készítés és egyéb kézműves foglalkozások várták. Közös családi programok, grillparti és esti tábor tűz tette még hangulatosabbá a hatnapos együttélést. A pénteki kalácskészítés és a szabadtéri szombatfogadás az ősi tradíciók megőrzését hirdette. Ha valaki kedvet kapott a táborhoz, idén augusztusban vagy jövőre próbálja ki. Bővebb információ: www.campjichak.com.

PA

Židovský život v Trenčíne

Rozhovor s PhDr. Oľgou Hodálovou, predsedníčkou ŽNO Trenčín

Mám tú česť byť zvolená za predsedníčku ŽNO v Trenčíne, v historicky prvom volebnom období po desiatkach rokov. Je pravda, že som roky predtým pracovala pre ÚZZNO, čo sa týka reštitúcií nehnuteľného majetku, spracovania jeho evidencie a pod. Tiež som niekoľko rokov pomáhala už nebohému dôverníkovi židovskej komunity v Trenčíne, Petrovi Heberovi.

Som rodená Trenčanka, moja rodina tu žije niekoľko generácií. Môj otec, Pavol Stiglitz bol v Trenčíne predseda SRP-u a práve on sa tiež významne zaslúžil o obnovu synagógy v rokoch 1946 - 47. Dlhodobou sa venujem téme židovských cintorínov a v súčasnej dobe pracujem na ich kompletnej pasportizácii.

O nás môžem povedať toľko, že našimi členmi sú prevažne rodení Trenčania, pričom znovuobnoveniu obce zrejme napomohlo i to, že sa nielen poznáme desiatky rokov, a to i generácie, ale i tá skutočnosť, že máme srdcový vzťah k Trenčín, trenčianskej synagóge a prevažná väčšina z nás má na pamätnej tabuli v synagóge príslušníkov svojej rodiny.

Ktoré boli najvýznamnejšie obdobia histórie židovskej komunity v Trenčíne?

Z novodobej histórie židovskej komunity v Trenčíne možno ako významné hodnotiť najmä obnovenie trenčianskej synagógy po holokauste. Ako sa uvádza v brožúre IN MEMORIAM Trenčín 1942 - 1945 "Dňa 20. sivana - 27. júna - 1948 s b-zou pomocou dokončili reštaurovanie v čase neslobody zničeného žid. kostola v Trenčíne a odhalili pamätne tabule umučeným obetiam z rokov 1942 - 1945." Brožúru vydali Židovská náboženská obec a SRP v Trenčíne v roku 5709. Prikladáme fotografiu synagógy pri otvorení a úvodný prejav L. Tešnera. V súčasnej dobe vnímate ako veľmi významné obnovenie existencie ŽNO v Trenčíne a oživenie židovského života v našom meste.

Ako vyzerá v súčasnosti židovský život vo vašom meste? Kedy bola obnovená náboženská obec?

ŽNO Trenčín bola obnovená v roku 2012 po niekoľkých desaťročiach. Napriek tomu, že židovská obec v Trenčíne nefungovala, židovská komunita čítala cca 50-60 ľudí. Historicky pred vojnou mala ŽNO Trenčín cca 2500 členov. Sko-

ro 2000 z nich zahynulo počas holokaustu a ich mená sú uvedené na pamätnej tabuli v trenčianskej synagóge. V štvrtom roku našej znovuobnovennej existencie môžeme povedať, že obec je životaschopná a stabilizovaná. V súčasnej dobe má 44 členov. Postupne obnovujeme náboženský, kultúrny i sociálny život obce, naposledy sme sa všetci stretli pri oslave Pesachu, predtým sme na Chanuku oslávili aj ukončenie reštaurovania modlitebne v trenčianskej synagóge za účasti predsedu ÚZZNO Igora Rintela, rabína Kapustína a ďalších.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku? Aké sú vaše vízie ohľadne menších miest?

Teraz prichádza na rad prekérna otázka. Budúcnosť židovskej komunity na Slovensku a otázka prežitia malých obcí sú témou, pri ktorej je i optimista opatrný. Keď vidím počet potomkov v mladých generáciách v rodinách našich členov, môžem byť optimista. Keď však vidím počet mladých ľudí z týchto rodín, ktorí po skončení školy zostávajú v rodnom meste, je pohľad pesimistickejší. Je pravda, že z našich 44 členov je 20 členov preživších holokaust. Napriek tomu máme nádej a sme rozhodnutí budovať našu ŽNO tak, aby naše deti a vnuci mohli v našom diele pokračovať.

Aké plány chcete realizovať? Aká bude podľa vás židovská komunita na Slovensku v roku 2025?

Naším najväčším plánom a snom je obnoviť trenčiansku synagógu v jej pôvodnej kráse i keď s aktualizovanou náplňou ako Dom stretávania, ktorý bude poskytovať vhodný priestor Trenčanom pre kultúru. Čiastočne sa nám už časť podarila tak, že v malej sále synagógy sme otvorili reštaurovanú modlitebňu pre ŽNO Trenčín. Tento rok máme v pláne začať i zásadnejšiu revitalizáciu trenčianskeho židovského cintorína.

Na vašu otázku, ako bude vyzerat podľa nášho názoru židovská komunita v roku 2025, myslím, že bude predovšetkým úplne iná. To už pôjde predovšetkým o tretiu a štvrtú generáciu. Trauma preživších holokaust ale i traumatizovaná generácia ich detí (teda moja generácia) sa celý život vysporadúva s holokaustom. ■

PT

Židovské komunitné múzeum predstaví vzácne poklady bratislavskej minulosti

Výstavný projekt Znovuobjavené dedičstvo otvára piatu sezónu pôsobenia Židovského komunitného múzea. Múzeum vzniklo v roku 2012 s poslaním skúmať a uchovávať židovské dedičstvo Bratislavy a jej regiónu. Výstavu si môžu návštevníci pozrieť v Židovskom komunitnom múzeu od 27. mája do 9. októbra 2016, okrem židovských sviatkov, každý piatok od 10 h. do 16 h. a v nedeľu od 10 h. do 16 h. Viac informácií nájdete na stránke výstavy stránke ŽKM www.synagogue.sk a facebookovej stránke www.facebook.com/zidovske.komunitne.muzeum.bratislava.

Deň martýrov v Komárne

Verní našim tradíciám sme začiatkom júna opäť spomínali na tragický osud našich odvečených a usmrtených súvercov pochádzajúcich z Komárna a okolia.

V dome smútku na židovskom cintoríne prítomných – medzi nimi zástupcov vedenia mesta, mestských poslancov, predstaviteľov maďarského veľvyslanectva v Bratislave, zástupcov

historických cirkví a delegáciu obce Pozba na čele so starostom – pozdravil Tamás Paszternák, koordinátor ŽNO. Na spomienkovú slávnosť zavítalo opäť mnoho hostí z celej Európy, Ázie i Austrálie. Ako prvý sa prítomným v slovenskom i maďarskom jazyku prihovril predseda ŽNO v Komárne Anton Pasternák. Nasledovala kázeň budapeštianskeho rabína Istvána Darvasa, ktorú do slovenského jazyka pretlmočila Magda Vadászová. Smútočnú modlitbu predniesol kantor Immanuel Zucker.

Spomienková slávnosť pokračovala na poludnie v synagóge. Po zapálení sviečok nasledovalo vyhodnotenie súťaže na tému miestnej histórie (podrobný materiál o výsledkoch súťaže sme uverejnili v dvojčísle máj-jún). Naši hostia z rôznych kútov celého sveta sa v sále Zoltána Wallensteina ešte dlho rozprávali o minulosti, súčasnosti i budúcnosti. ■

Spomienková slávnosť vo Veľkom Mederi

Spomienková slávnosť vo Veľkom Mederi sa konala v ten istý deň ako komárňanský pietny akt. Populárnejšia búrka zahнала účastníkov podujatia do priestorov Mestského kultúrneho strediska.

Moderátorom podujatia bol Marián Soóky, ktorý privítal rabína Zoltána Radnótiho, kantora Ferencu Mányi Szabóa, zástupcov mesta na čele s pri-

mátorom Samuelom Lojkovičom, ako aj hostí z komárňanskej a dunajskostredskej náboženskej obce.

Po vystúpení miestneho Zmiešaného zboru Lajosa Bárdosa nasledovalo literárne pásmo. Na smutné udalosti vo svojom prejave spomínal rabín Zoltán Radnóti, predseda rabínskeho grémia Zväzu židovských náboženských obcí v Maďarsku, riaditeľ buda-

peštianskeho rabinátu. Po smútočnej modlitbe prednesenej kantorom Ferencom Mányi Szabóm položili účastníci pietneho aktu vence a spomienkové kamene k pamätnej tabuli umiestnenej na mieste niekdajšej synagógy. Vďaka patrí miestnej organizácii Csemadoku a miestnej samospráve, dlhoročným organizátorom tejto spomienkovej slávnosti. ■

Medzinárodná konferencia židovských žien v Košiciach

Združenie židovských žien na Slovensku Ester pôsobí už dvadsať rokov. Pri tejto príležitosti zorganizovalo v dňoch 19.-21. júna v košickom hoteli Glória prvú medzinárodnú konferenciu na Slovensku pod názvom Spoločne včera, dnes a zajtra.

Zúčastnili sa na nej ženy zo Slovenska, Izraela, Švajčiarska, Rakúska, Maďarska, Česka a Srbska. Po úvodných slovách predsedníčky Marty Győriovej pozdravili rokovanie aj zástupcovia Úradu vlády, ministerstva školstva a maďarského konzulátu. Prítomným sa prihovril aj predseda ÚZZNO v SR Igor Rintel a primátor Košíc Richard Raši. Po otvorení konferencie nasledovalo vystúpenie folklórnych skupín národnostných menšín žijúcich v Košiciach.

Druhý deň konferencie sa niesol v

znamení prednášok o histórii združenia, o zmenách v postavení žien v spoločnosti, ako aj na tému manželstva a rozvodov. Spoznali sme židovské kultúrne pamiatky Košíc i pamätihodnosti mesta. Účastníčky konferencie prijal vo svojom sídle aj primátor Košíc. Pozreli sme si film o dvadsiatich rokoch pôsobenia organizácie, vystúpenie folklórneho súboru Hron a vypočuli sme si koncert košickej klezmerovej skupiny.

V utorok sme sa oboznámili s históriou medzinárodnej židovskej organizácie žien, po ktorej nasledovala veľmi zaujímavá prednáška o významnom pôsobení židovských žien počas 2. svetovej vojny, ako aj o publikácii, ktorá toto pôsobenie zvečnila. Východoslovenským múzeom nás sprevá-

dzal jeho riaditeľ Robert Pollák, kde sme si pozreli výstavu porcelánu a slávny košický zlatý poklad. Návštevu múzea ukončila príjemná recepcia. Záverečným aktom konferencie bola návšteva operného predstavenia Verdiho Nabucca v Košickom národnom divadle. Pred samotnou operou sa Marta Győriová v slovenskom a anglickom jazyku poďakovala všetkým za účasť, i divadlu za to, že nám návštevu predstavenia umožnilo.

Ďakujeme organizátorom za možnosť zúčastniť sa na tejto významnej konferencii a na pestrých sprievodných podujatiach. ŽNO v Komárne na konferencii zastupovala Judita Haasová, Ing. Alica Weisszová a Zsuzsanna Kertész Paszternák. ■

PZS

Rekonštrukcia budovy Útulku pokračuje

Veľkú časť rekonštrukčných prác začatých v apríli tohto roku sa podarilo do 15 júna ukončiť. Podlahu v zadnej časti budovy vymenili, vybudovali nový zavesený strop, omietli steny. Izolačné a elektroinštalačné práce sú už tiež za nami. Vymenili sme aj dvere vedúce na dvor a vnútorné okná. Druhá polovica júna už patrí finálnym prácam – namontujú sa vypínače, svietidlá, vykonajú sa kúrenárske a vodoinštalačné práce. Zrekonštruované priestory našej komunity plánujeme odovzdať do užívania v septembri. Investícia sa uskutočňuje vďaka finančnej pomoci Ústredného zväzu židovských náboženských obcí v Slovenskej republike a Ministerstvu ľudských zdrojov Maďarska. ■

Úspešné projekty

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky finančne podporilo naše mimoriadne podujatie pripravované pri príležitosti výročia výstavby budovy Útulku pod názvom Útulok 120! Ďakujeme! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, ŽNO v Komárne a Klub Šalom podporili: Orna a Jossi Mundschein (Izrael), Georg Tomenendal (Viedeň), rodina Braunfeldová (Nové Zámky), MUDr. Müllerová Nelka a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ Knižnica Bélu Spitzera očakáva po letných prázdninách opäť svojich čitateľov od 1. augusta.

✧ Židovská náboženská obec sa svojím podujatím ku Dňu martýrov zapojila do nového podujatia organizovaného Dunajským fondom pod názvom Slnovrat na Dunaji. Slávnostné ukončenie tohto programu sa uskutočnilo koncom júna v Bratislave. Našu náboženskú obec na podujatí z poverenia Antona Pasternáka zastupovala Mirjam Weis Hecht a jej manžel Jossi Weiss.

✧ Začiatkom júla zavítali do Komárna naši priatelia z Izraela, Jossi a Orna Mundscheinovci, ktorí navštívili aj budovu našej komunity. Srdečne očakávame každého z našich hostí!

Príspevky našej komunity

D r. Agnesa Padlovicsová darovala našej komunite preklad jubilejného 240. čísla Spravodajcu.

Richard Saláth prispel k sviatku Dňa martýrov grafikou pozvánky na podujatie.

Zoltán Kollár poskytol na Deň martýrov občerstvenie.

Ďakujeme!

Deň martýrov v Komárne

Verní našim tradíciám sme začiatkom júna opäť spomínali na tragický osud našich odvlečených a usmrtených súvercov pochádzajúcich z Komárna a okolia. (strana 3.)

Európsky deň židovskej kultúry

Prvým z našich jesenných podujatí bude Európsky deň židovskej kultúry 4. septembra 2016. Verní našim tradíciám, oslavujeme tento deň celodennou šnúrou programov. Podrobnejšie sa o nich dočítate v nasledujúcom čísle našich novín, ktoré vyjde začiatkom augusta. ■

Vysoké sviatky 2016 – oslavujte s nami!

Vporadí 5777. rok židovského kalendára začína v nedeľu 2. októbra 2016, prvé dni nového židovského roka pripadnú na 3. a 4. októbra (pondelok, utorok). Deň zmierenia Jom Kipur začína v utorok 11. októbra večer modlitbou Kol Nidre. Sviatok končí v stredu 12. októbra po západe slnka.

Prosíme Vás, aby ste si na tieto dni zabezpečili pracovné voľno, boli by sme radi, keby sme pokračovali v našej tradícii spoločne osláviť tento sviatok v komárňanskej synagóge. Podrobný modlitebný poriadok si môžete prečítať v niektorom z nasledujúcich čísiel nášho periodika! ■

Tiša BeAv

Tiša Be Av je spomienkovým dňom zničenia prvého a druhého jeruzalemského chrámu, a je jedným z najsmutnejších pietnych dní nášho národa, ktorý si pripomíname – podobne ako Jom Kipur – 25-hodinovým pôstom. Sviatok v tomto roku začína v sobotu 13. augusta po skončení šabaty a končí pri západe slnka v nedeľu, 14. augusta. Sviatku Tiša BeAv predchádza prísny trojtýždňový smútok, ktorý začína 17. dňa mesiaca tamúz. ■

Myšlienky redaktora

Sezóna programov Židovskej náboženskej obce v Komárne trvá už dlhé roky od septembra do júna, končieva Dňom martýrov. Leto však zďaleka neplynie len oddychom, začíname totiž pripravovať podujatia nasledujúcej sezóny. Okrem toho usilujeme o získavanie finančných zdrojov z nových projektov a zároveň pripravujeme vyúčtovanie ukončených. V tomto roku čaká na kolektív náboženskej obce neľahká úloha, vytvoriť nové kancelárske, knižničné a výstavné priestory, ako aj novú učebňu. V lete neoddychuje ani náš online vzdelávací program MA-CHAR. V týchto dňoch privítame množstvo zahraničných hostí, ktorí prichádzajú do nášho mesta hľadať svoje korene, históriu vlastnej rodiny.

Sezónu podujatí Židovskej náboženskej obce v Komárne v roku 2016-2017 môžete ovplyvniť aj Vy. Svoje nápady a návrhy posielajte na adresu kile@menhaz.sk. Zaujímajú nás aj Vaše letné zážitky súvisiace so židovskou vierou, ktoré radi zverejníme na stránkach nášho periodika a podelíme sa o ne aj s našimi čitateľmi. Ak sa v lete zúčastníte na peknom koncerte, navštívite múzeum, alebo zažijete zaujímavú prehliadku mesta – či už doma, alebo v zahraničí – napíšte nám o nich! Vaše príspevky čakáme na vyššie uvedenej e-mailovej adrese. Na zvyšok leta Vám želáme príjemný oddych, veľa dobrodružstiev a zážitkov a veríme, že sa v septembri opäť stretneme! ■

Redaktori Spravodajcu